

De ideale green: holes steken, doorzaaien en drossen

De grasmat heeft in het drukke speelseizoen heel wat te leiden. Om de green mooi te houden

kun je de holes in het najaar meer grasvriendelijk steken, buiten de gebruikelijke pinposities.

Door voldoende pinposities krijgen de gewenste grassoorten de kans om van de bespelingschade te herstellen.

TEKST: IR C.P.M. KAPPEN, ING. L.M. KAPPEN – FOTO'S: RIEN HARDEMAN, MARTIN SMITS

Er zijn verschillende maatregelen die de kwaliteit van de grasmat gunstig kunnen beïnvloeden. Hiervan hebben we in vorige nummers al diverse onderhoudsmaatregelen behandeld. Nu gaan we dieper in op

het meer gras- dan spelvriendelijk steken van de holes, vooral in het voorjaar en de herfst. Verder komt aan bod: de holes vaak verzetten, doorzaaien, gebruik van machines met een lage wieldruk, controle van het ontwateringssysteem en drossen

met humushoudend zand.

Holes grasvriendelijk steken

De holes meer grasvriendelijk dan spelvriendelijk steken is in het voorjaar en de herfst wenselijk, omdat juist dan het

natuurlijk herstel van de grasmat gering is. In het voorjaar moet de mat nog voor een belangrijk deel uit nieuwe spruiten worden gevormd en in het najaar valt de groei terug en begint het gedeeltelijk afsterven van de mat. Met meer gras- dan spelvriendelijk de holes steken wordt bedoeld de holes zoveel mogelijk achterop de rand van de greens, dus buiten de gebruikelijke pinposities te steken. Gedurende het voorafgaande groeiseizoen heeft zich hier in het algemeen een volle dichte mat kunnen ontwikkelen. De grasmat kan hier derhalve een hogere belasting verdragen dan ter plaatse van de gebruikelijke pinposities. Verder is enige schade aan de mat op dit deel van de green weinig bezwaarlijk, omdat dit deel normaal minder in het spel ligt en de eventuele schade in het volgende groeiseizoen snel kan herstellen.

Holes verzetten

De gewenste grassoorten zijn weinig tredvast en verdichtingstolerant. Ter

voorkoming van een open en holle mat en invasie van straatgras is het zaak de gewenste grassoorten de kans te geven om van bespelingschade te herstellen. Voorwaarde is wel, dat voldoende pinposities ter beschikking staan. Bij een 9 holesbaan geldt dit nog meer dan bij een 18 holes baan en bij een 18 holesbaan geldt dit voor de eerste 9 holes meer dan voor de tweede 9 holes. Onder ongunstige omstandigheden voor het spel (koud en nat) worden immers vaak alleen de eerste 9 holes gelopen. Deze omstandigheden zijn niet alleen ongunstig voor het spel, maar ook voor de grasmat. Verder zullen de holes naarmate de groei minder wordt of nog in onvoldoende mate aanwezig is, bij een gelijk blijvende gebruikintensiteit vaker tot zelfs dagelijks moeten worden verstuken. Zelfs tijdens het volle groeiseizoen heeft het gebiedje rond een gestoken hole meestal minstens twee weken nodig om te herstellen.

Doorzaaien

Het doorzaaien is nodig ter verbetering van de geslotenheid van een open en holle grasmat en om op kale plekken, ontstaan door verdichtingsschade, ziekte-aantastingen of verdroging, weer een grasbestand bestaande uit de gewenste grassoorten te krijgen. Waar de mat open en hol is door droogte, is het nodig dat de toplaag vooraf al of niet in combinatie met een wetting agent wordt bevochtigd. Met welke machines en met welke grassoorten moet worden doorgezaaid, wordt bepaald door de plaatselijke situatie en mogelijkheden. De laatste jaren zijn er ten behoeve van de doorzaai van greens machines ontwikkeld, die een vlotte doorzaai in rijen zonder ernstige beschadiging van de aanwezige grasmat mogelijk maakt. Een bijkomend voordeel van deze vorm van doorzaai is, dat de machine ook als topbeluchter werkt, waardoor de viltafbraak wordt gestimuleerd. Ook kan het doorzaaien worden gecombineerd met holprikken, drossen en slepen. Deze aanpak is arbeidsintensiever, maar vaak wel effectiever. De kans op uitdrogen en doodmaaien is bij laatstgenoemde wijze van doorzaaien geringer. Bij doorzaai in rijen bestaat de kans dat het zaad in de viltlaag komt te liggen met als mogelijk gevolg een snelle wisse-

ling van droge en natte omstandigheden van het zaai-bed. Hierdoor wordt de jonge mat erg kwetsbaar. Bij doorzaai in combinatie met holprikken, drossen en slepen is de kans op doodmaaien geringer, omdat de plantjes in de holes meer beschermd worden en derhalve zeker in het begin minder kort dan de rest van de mat wordt gemaaid. Door de combinatie holprikken, drossen, doorzaaien en slepen wordt ook de viltafbraak sterk gestimuleerd.

Tijdig doorzaaien

Tijdig doorzaaien wordt apart naast het doorzaaien genoemd, omdat deze maatregel direct na terugval van het straatgras door anthracnose moet worden getroffen. Wanneer doorzaaien wordt uitgesteld, bestaat de kans, dat straatgras of onkruiden de opengevallen plaatsen innemen. Verder levert een mat die open en hol is door het terugvallen van het straatgras ook speltechnisch door de ongelijkheid van het speeloppervlak problemen op. De uitvoering van deze maatregel kan het beste in combinatie met plaatselijk holprikken, drossen en slepen worden uitgevoerd. Meestal is door het straatgras ter plaatse vrij veel vut gevormd, waardoor doorzaai op andere wijzen vaak weinig effectief is. Gezien de in het algemeen zeer ongunstige situatie voor het roodzwenkgras, te weten een ernstige verdichting van de toplaag, kan wellicht het beste met alleen maar struisgras worden doorgezaaid. Zoals we weten is het struisgras wat meer dan het roodzwenkgras verdichtingstolerant.

Bezoden

Bij ernstige schade aan de grasmat door ziekteaantastingen, verdroging of anderszins kan naast doorzaaien ook bezoden worden overwogen. Is de toplaag bijvoorbeeld ernstig met olie besmet, dan dient deze volledig te worden ontgraven en te worden vervangen door grond die qua samenstelling en zuurgraad met de ontgraven grond overeenkomt. Aan dit laatste wordt vaak onvoldoende aandacht besteed. Voor het bezoden kunnen verder het beste eigen greenzoden van bijvoorbeeld de oefengreen of de greennursery worden gebruikt. Gekochte zoden zijn vaak erg

uiltig, terwijl de grondslag zowel granu-
lair als chemisch sterk kan afwijken van
die van de aanwezige toplaag.

Lage wioldruk

Door gebruik van machines met lage
wioldruk kan plaatselijke verdichting
van de toplaag en daardoor terugval van
de grasmat worden voorkomen. Als voor-
beeld van een ernstige vorm van plaatse-
lijke verdichting kunnen de triplerings,
vooral ontstaan in de periode oktober
tot april, worden genoemd.
Gedurende deze periode overtreft de
neerslag veelal de verdamping, waardoor
de zode vaak erg nat en daardoor
verdichtingsgevoelig is. Verder is in deze
tijd de grasmat kwetsbaarder, omdat de

groeï in het najaar terugvalt en er in het
voorjaar nog onvoldoende in zit.

Ontwateringssysteem

Een goed functionerend ontwaterings-
systeem is een eerste garantie voor een
vlot afdrogende toplaag. Het peilen van
grond of schijngrondwater is dan ook
nodig. Een voorbeeld zal dit verduidelij-
ken. Op een dag wordt er gebeld in ver-
band met ernstige wateroverlast op een
green. Op een deel van de green blijft na
overtollige neerslag vrij lang water staan,
en als de plas verdwenen is, blijft de top-
laag lang zacht en kwetsbaar. Bij aan-
komst bleek de green uit twee niveaus te
bestaan. Allereerst werd de situatie op de
achterzijde, het hoge deel, bekeken. Het

grondwater stond op 50 cm, de hoeveel-
heid vilt was acceptabel en de grasmat
was vrij dicht en bestond in hoofdzaak
uit struis- en roodzwenkgras. Op het lage
deel stond het grondwater op 15 cm,
bedroeg de hoeveelheid vilt ruim 3 cm
en was de grasmat minder gesloten en
bestond deze voor een belangrijk deel uit
straatgras. Door de drainage te herstel-
len, het vilt te bestrijden en in combina-
tie met holprikken, dressen en slepen
enkele malen door te zaaien, kon de kwa-
liteit van het speeloppervlak in de loop
van enkele jaren weer worden hersteld.
De invloed van een voldoende diepe ont-
watering op de vochttoestand van de top-
laag en daarmee op de kwaliteit van het
speeloppervlak wordt vaak onderschat.

Humushoudend zand

Het bodemleven in de humus levert een
belangrijke bijdrage aan de viltafbraak.
Hoe humeus de dressing mag zijn, wordt
bepaald door de greenconstructie en
bijkomende omstandigheden zoals
schaduwwerking en ligging. Bij een
vergelijkbare opbouw mag de dressing
voor greens op duinbanen humeuzer
zijn dan voor greens op bosbanen. Vaak
wordt aangevoerd dat men net zo goed
met puur zand kan dressen. Door het vilt
wordt de toplaag na verloop van tijd
immers toch rijk genoeg aan organische
stof. Probleem is echter dat deze organi-
sche stof voor nagenoeg 100 procent uit
onverteerd vilt bestaat, hetgeen zijn
weerslag vindt in een verminderde infil-
tratiesnelheid bij verdichting en een
grotere kans op ziekteaantastingen. Ook
bij gebruik van humushoudend zand als
dressmateriaal bestaat het merendeel
van de organische stof in de toplaag uit
onverteerd vilt met alle gevolgen van
dien ten aanzien van infiltratiesnelheid
en ziekteaantastingen. Door de aanwe-
zigheid van enig humeus materiaal in
de dressing wordt de omzetting van het
onverteerde vilt in meer humeus mate-
riaal gestimuleerd, waardoor de ongun-
stige invloeden van dit onverteerde vilt
verminderen. Bovendien bevat deze
humus voor de gewenste 'arme' grassen
voldoende sporenelementen. 🌱

*In het voorjaar en de herfst is het wenselijk om een hole meer grasvriendelijk dan spel-
vriendelijk te steken (buiten de gebruikelijke pinposities), omdat juist dan het natuurlijk
herstel van de grasmat gering is.*

Ir C.P.M. Kappen, Ing. L.M. Kappen, Rosmalen